

SZABADSÁG

A legrégebbi és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap.

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Oszlaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírmondó, Californiá: Magyar Farmer.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

NO. 65. SZÁM.

HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, kedd, 1923 március 20.

THIRTY-FIRST YEAR

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

Harding, mint republikánus elnökjelölt

Az igazságügyminiszter nyilatkozta beharangozza az új kampányt. — Az elnöknek nem lesz komoly elnökjelöltje. — Beszélmi fog az alaskai ut alkalmával az elnök.

MIAMI BEACH, Fla., március 18. — Harry M. Daugherty igazságügyminiszter tegnap este itt kiadott nyilatkozata szerint Warren G. Harding elnököt a republikánusok ismét jelölni fogják és kétségtelen az, hogy a választók nagy szótöbbséggel meg is fogják választani.

Tekintettel arra a bizalmas viszonyra, amely fennáll az elnök és az igazságügyminiszter között, kétségtelennek tartják azt, hogy az utóbbinak fenti nyilatkozata nem más, mint az új elnökválasztási kampány beharangozása. Tudvalevően Daugherty volt az, aki Harding legutóbbi sikeres választási kampányát vezette.

A nyilatkozat kiadását megelőzően az elnök hosszasan értekezett Daughertyvel. Ugyanezért az a terv is nyilvánosságra jött, hogy Harding elnök a nyárra tervezett alaskai útját arra fogja felhasználni, hogy bentarja az országot és beszédekkel mondjon.

„Mr. Harding újra való jelöltetése és újbóli megválasztása az ország és a republikánus párt egyenes kívánságának következménye lesz,” mondotta az igazságügyminiszter a nyilatkozatában.

„Biztos, hogy a republikánus konvenció minden nagyobb hárem nélkül fogja újból jelölni Harding elnököt. Valószínű, hogy csak egyetlen ellenjelöltje lesz, azonban ennek sincsenek kilátásai. Arra sincsen szükség, hogy terveket dolgozzunk ki és helyi kampányvezetőket állítsunk fel, mert ez a kampány önmagát fogja vezetni. A választás maga sem lesz igazi küzdelem. A most következők extenzívben már általánosan érezhető lesz minden előnye a Harding kormányzat működésének, dacára egyes szájas politikuskok nyelvtölgötéseinek.”

Az igazságügyminiszter kijelentése szerint az elnököt esakis esetleges nem várt egészségügyi okok tarthatják vissza attól, hogy újból jelöltesse magát. A kampányának főpontjai lesznek:

Az adózás kérdése.
A törvények végrehajtásának kérdése.
Az igazságügyminiszterium intézkedései.
Az elnök júniusban, vagy júliusban fog Washingtonból Alaska felé utazni. Odamenten az északi irányt fogja követni és a nagyobb városokban beszédekkel tartani, míg visszajövet ugyanazt a déli utat nagy városokban fogja megselekedni.

A MUNKÁSPÁRT NEM AKAR KORMÁNYOZNI

Az angol munkáspárt vezetői a várakozás álláspontjára helyezkednek. — Csak a munkanélküliség problémája baktathatja meg a konzervatív kormányt.

LONDON, március 18. — Nem igen valószínű, hogy a munkáspárt a közel jövőben átvegye Anglia kormányzását, mert a legutóbbi pártválasztások a Bonar Law kormányra nézve kedvezőtlenül ütöttek ki.

Az új konzervatív alsházi többség csak most kezdte meg munkáját a Bonar Law egyes sikertelenségei miatt nem akar lemondani. Ha most újból ki akarnák írni az általános választásokat, úgy a munkáspárt legfeljebb azt érthetné el, hogy egy párt sem kapna többséget s így valamilyen formájú koalíciós kormányzatot kellene alkotni.

Jobb taktika jelenleg a munkáspárt számára az, hogy addig várni az új választásokkal, amíg jelen hatalmukat még jobban meg nem erősítik a választók kerületében. Ugyanezért a liberális párt Lloyd George és Asquith féle két szárnyának is ki kell békülnie, mielőtt ők valóban kívánják a választásokat.

A Bonar Law kormány voltaképpen nem azzal ért magának, hogy a hatalmat továbbra is kezében tartja, hanem azzal, hogy nem tudja kiegyenlíteni a konzervatív pártot belül fennálló ellentétet. Bonar Law maga további hatalmat, vagy bukását nem külpolitikájának fogja közezní, ha csak abból a szempontból, hogy ez a külpolitika milyen fogja érinteni az angol külkereskedelem érdekeit. A konzervatív főproblémája a munkanélküliség leküzdése s ha ez a kérdést nem tudja kielégítően megoldani, úgy le kell mondaniok a hatalomról.

A munkáspárt ennek a központi problémának csak egyetlen megoldását látja s ez a külkereskedelem arányának kifejlesztése. Ezért ellenzik oly hatalmas erővel a munkáspárti képviselők a Ruhr francia megszállást. Kétségtelen, hogy a feldarabol Németszág megakadályozza az angol külkereskedelem kifejlesztését s így hozzájárul a munkanélküliség fokozásához.

„Nagyon sajnálom, hogy beígérem megakadályozta utamat a Ruhr vidékre,” mondta az acélkirály. — „De azt a benyomást hoztam magammal Európából, hogy ott a dolgok csakhamar rendbe fognak jönni. Európának egyedül az Egyesült Államok erkölcsi és anyagi támogatására van szüksége.”

Franciaországi tartózkodása

LEÁNYOK SOK RABLÁST ISMERTEK BE.

CHICAGO, március 18. — Két leányt és négy szubancot nagysekkütszék elé utalt a rendőrbíró, miután beismerték vagy hetven rablást. Azt mondják, hogy összesen csak vagy 150,000 dollárra rugott a zsákmányuk.

KÖNYVTÁROSNO A NIAGARA ÖNGYILKOSA.

BUFFALO, N. Y., március 18. — Abban az öngyilkosban, aki a Niagara vízbe vetette magát a 28 éves Helen Boland new yorki könyvtárosnő ismerte fel a bátyja. Szerinte a leány idegbajos volt.

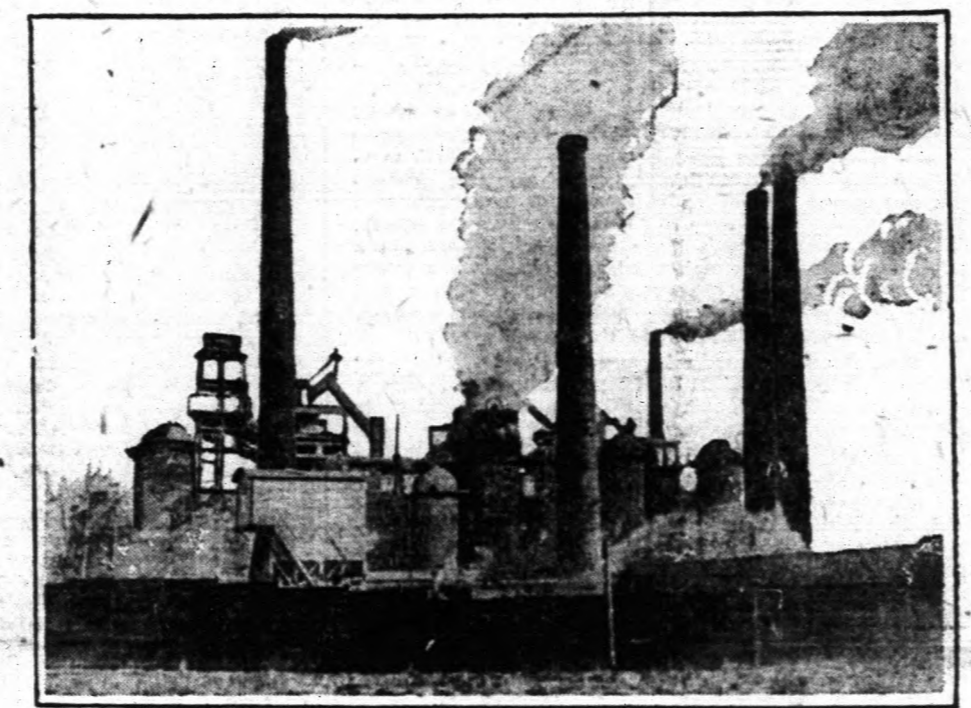
REVOLVERT SZEGEZETT A MINISZTERELNÖKRE.

SZOFIA, Bulgária, március 18. — Stambulisky agrár miniszterelnöknek még a minisztertanácsban sincs biztonságban az élete. Omartichevsky közoktatásügyi miniszter tegnap a beszéde során avval akarta a miniszterelnöknek lemondását biztosítani, hogy revolvert rántott elő és lelévéllel fenyegette. Stambulisky nem ijedt meg, kijelentette, hogy eszé ágában sincs lemondani. Közben a revolveres minisztert a barátai kituszkolták a teremből. A miniszterelnök ellen az utóbbi időben számos merényletet kíséreltek meg.

POINCARE NEM TÜR MEG BEAVATKOZÁST A RUHR KÉRDÉSBE

A francia miniszterelnök csak akkor hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni, ha Németország hivatalos formában kéri a tárgyalások újból való felvételét. — A friemersheimi vasúti katasztrófbán negyven francia katona meghalt és több súlyosan megsebesült. — Az Atlanti Óceán és a nagy tavak között víziutak hiánya erősen érinti a Ruhr helyzetet.

BEFÜTÖTTEK A FRANCIÁK A MÜLHEIMI KOHÓKBA

A mühlheimi acélgár, amelyben most a franciák olvasztják a vasat, azonban csak nagyon kis sikerrel és nagy nehézséggel.

PARIS, március 18. — Francia hivatalos körökben ma úgy nyilatkoztak, hogy Poincare nem hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni Németországgal, a míg a német kormány nem juttatja nyíltan kifejezésre tárgyalási készségét. Franciaország ellenséges akciónak fogja minősíteni; egy harmadik hatalom minden olyan kísérletét, amely a Ruhr helyzetbe való beavatkozásra irányul.

Poincare miniszterelnök álláspontja ebben a kérdésben, ahogy egy magas állású francia kormánytisztviselő jelentette ki, épp oly szilárd ma is, mint a megszólalt kezdetén.

Ugyancsak francia hivatalos körökből vett értesülések szerint alaptalanok azok a hírek, amelyek azt állították, hogy Franciaország és Németország között tárgyalások előzetesen állanak. A francia kormány ilyen értelmű javaslat egyáltalán nem juttott tudomására. Poincare miniszterelnök azonban hajlandó lesz megfontolni tárgyalást tenni minden józan ajánlatot, ha ezt az ajánlatot maga Németország hivatalos formában terjeszti elő.

BERLIN, március 18. — Egy Duisburg közelében fekvő városkából, Friemersheimből érkezett távirat, szerint negyven francia katona meg-

halt és több súlyosan megsebesült, amikor egy francia csapatszállító vonat egy tehervonatba ütközött. Az összeütközés annyira erős volt, hogy több kocsi kinyírt a sínekből. Bányászok és más munkások Felső-Sziléziában tiltakozó sztrájkba léptek az úgynevezett önvédelmi szervezetek ellen. A munkások a szervezetek feloszlását követelték.

DUSSELDORF, március 18. — Az elmúlt éjszaka folyamán a francia örök két német polgárt megölték. Az egyik gyilkosság Recklinghausenben, a másik Essenben történt.

ESSEN, március 18. — A franciák tegnap megkezdtek az oberhauseni Concordia bányára lefoglalt kocsz készletének elszállítását. Az elköltött kocsz mennyiség 30,000 tonnát tesz ki.

Ez a bánya egészen francia és német érdekeltségű tulajdona. A részvény többség franciák kezében van. Német körök véleménye szerint ez a tény tiltakozásokra és bonyodalmakra fog vezetni.

COBLENZ, március 18. — A Coblenzben kihirdetett ostromállapot most már Ehrenbreitsteinre is kiterjesztették. A városban este 10-től reggel 6-ig tilos minden forgalom és közlekedés. Német jelentések szerint az ostromállapot kiter-

jesztése akkor történt, amikor két ehrenbreitsteini fiú egy francia őrt megsebesített.

A két fiú megveri egy asszonyt, akit ezzel a katonával együtt láttak valamivel előbb. Amikor a katona az asszony segítségére sietett, a fiúk elszedték fegyvereit és közben megsebesítették. A két fiút és még két rendőrt fogásba vették és Mayence-ba vitték.

PARIS, március 18. — A hajózható víziutak hiánya az Atlanti Óceán és a nagy tavak között, egész különös módon, annak az óriás küzdelemnek egyik döntő tényezőjévé vált, amelyet Franciaország és Németország vívnak most 3,000 mérföld távolságban.

A lotharingai vasgyárosok alkiknek hatalmas ipartelepelt a kocsz hiány folytán megbénultak, tárgyalásokba kezdtek a clevelandi szénterület termelői-vel hatalmas mennyiségű kocsz szállására. A vasgyárosok úgy találták, hogy az olcsó árak által valamivel muljk felül az a határt, amit ok megfizethetnek. Est az arklümbözetet pedig tisztára a szállítási költségek magasága hozza létre. Az olcsó víz szállítás mellett a Cleveland és Gary telepek havonta 500,000 tonna szenet szállíthatnak Franciaországba.

UJRA MUNKÁBAN A WHISKYCSEMPÉSZEK

Hír szerint óriási mennyiségű skót whiskyt akarnak Amerikába szállítani. — Gazdag emberek pénzelik az alkoholcsempészeket. — Mire használják fel a nyári lakokat?

NEW YORK, N. Y., március 18. — Prohibíciós ügynökök Long Islandra és New Jersey partjainak több pontjára utaztak azzal a rendeltéssel, hogy újabb alkoholcsempészeket Amerikába való szállítást megakadályozzák. Híre terjedt annak, hogy bizonyos prohibícióellenes érdekeltségek arra törekcsenek, hogy egy két napon belül nagyobb mennyiségű alkoholcsempészet szállítsanak amerikai partokra s bíznak abban, hogy a prohibíciós ügynökök éberségét sikerül majd kikerülniök.

R. Q. Merrick, zónafőnök, azt mondotta, hogy habár elsőrangú és teljesen megbízható információval erre vonatkozólag nem rendelkezik, nem tagadja, hogy hisz azokban a híresztelésekben, amelyek szerint italcsempészek dolgoznak New Jersey partjain. „A vámhivatalnokok és a parti örök — mondotta — minden erejükkel és igyekvésükkel azon vannak, hogy az éjfajta csempészetnek végét vessenek. Nekünk az a feladatunk, hogy a törvény tiszteletére ottassuk azokat, akik esetleg erre nem hajlandók, ennél fogva minden fölünk teltetőt megteszünk a prohibíciós törvény biztosítása érdekében.”

A new yorki Evening World értesülése szerint egy gazdag emberekből álló szindikátus pénzeli ezeket a csempészeket, sőt befolyásukat és összeköttetésüket felhasználják arra, hogy a csempészek menél sikeresebb legyen.

Hír szerint a szindikátus egyik tagja Angliában tartózkodik azzal a megbízással, hogy nagymennyiségű skót whyski Amerikába való szállításáról gondoskodik.

Ennek az alkoholcsempészek Amerikába való szállítása állítólag hat héten belül történik. Az említett lap azt mondja, hogy gazdag emberek nyári otthonát használják fel az alkoholcsempészek tartására, csak hogy ily módon is le lehessen terelni a hatóságok figyelmét.

15,000 DOLLÁRT KELL FIZETNIE NÉGY ÚJJÉRT.

WHITE PLAINS, N. Y., március 18. — A megegyezésként 15,000 dollár fizetésre kötelezte Anthony Parisi hentes és másorás üzletembert, mivel gondatlansággal — azt okozta, hogy a 8 éves Rose Longobardi elvesztette négy újját.

Tízezer dollárt kap a leányka, öt ezret meg az anyja, aki elvesztette a leány szolgálatait. Rose Longobardi beenyult a Parisi által működésben hagyott húsárulókba s így vesztette el négy újját.

A LEGHATÁSOSABB ÉRZÉSTELÉNITŐ

A kéjgárt teljesen ki fogja szorítani a gyógyászatból.

CHICAGO, március 18. — Ma itt olyan értelmű nyilatkozat hangzott el, hogy rendkívüli sikereket mutathatnak fel egy új érzéstelenítő alkalmazásánál, amelyet 14 évvel ezelőtt egészen véletlenül találtak meg. Az új érzéstelenítőt Chicago számos körházában kipróbálták. Ez az érzéstelenítő, állítólag teljesen megszünteti a fájdalom, alkalmazását nem követik kellemetlen utóhatások s így remélik, hogy a kéjgárt tökéletesen ki fogja szorítani a gyógyászatból.

1908-ban egy wisconsini virágkereskedő úgy értesült, hogy Chicagoba küldött virágai igen rossz állapotban érkeztek meg. A virágok becsukódtak, mintha elaludtak volna. A tudósok azt találták, hogy a virágok „elalvását” a világító gáz okozta. Ezt a véletlen felfedezést állatokon, majd emberekben végezt kísérletekkel tökéletesítették.

A kéjgáz nagy hátránya az volt, hogy nagyobb mennyiségeket kellett belőle adagolni, a levegőt úgy szólván el kellett zárni a beteg elől s ez egyes esetekben fulladós tünetekre vezetett.

Az új érzéstelenítő fulladós tüneteket sohasem vált ki, néhány szippantás elég belőle ahhoz, hogy a beteg 20 perctől fél óráig terméden időközben teljesen eszméletlen legyen.

A KOCSIHÁNY MA A LEGNAGYOBB BAJ.

BELLAIRE, O., március 18. — A kelet ohioi bányászok konvencióján beszédet tartott Lee Hall, a bányászok állami szervezetének elnöke. Szerinte a bányáiparban a legnagyobb kárkötő ma a vasutgyárosok hiánya. Kijelentette, hogy fel kell készítenie az országos szervezet növekedését, hogy tiltakozzék ez ellen a kormánytól.

A konvenció 17,480 kelet-ohioi és kentuckyi szénbányász képviselővel.

MEGHALT A "TIGRIS" AMERIKAI FELESÉGE

Már évek óta elváltan éltek. — A házasságból három gyermek született. — Clemenceau amerikai tartózkodása idején, 1870-ben vette feleségül a wisconsini Mary Plummert.

MILWAUKEE, Wis., március 18. — A Milwaukee Journal közlése szerint Párisban meghalt Mary Plummer Clemenceau, a „tigris” felesége. Madame Clemenceau Wisconsin Durand városában született.

Hetvenhárom éves korában érte el a halál s már vagy tíz éve rokkant volt. Már régóta elváltan élt az urától, de wisconsini rokonaihoz intézett levelében meg 1919-ben is tagadta, hogy már nem élnek együtt. A tényállás az, hogy Clemenceau ettől a feleségtől 1892-ben vált el.

Amikor George Clemenceau francia menekült volt a Stanfordban, Conn. egy nő iskolában tanított, hogy mindennapi kenyéret megkeresse, akkor egyik tanítványába beleszeretett, Mary E. Plummernek hívták ezt a tanítványt, aki Durand legszébb nője volt s aki később Clemenceau felesége lett.

Clemenceau 1870-ben, a porosz francia háború idején vette feleségül az amerikai nőt. New Yorkban esküdtek meg. Clemenceau annak idején franciaországi barátai rábírták arra, hogy térjen vissza szülőhazájába s ennek a kérésnek elget is tett. Később hatalmas politikai karriert futott be.

Az amerikai nővel kötött házasságból három gyermek született. Sokáig boldogan éltek, de valami közbejött, ami a boldogságnak véget vetett. Még ma sem tudni, hogy mi volt ez. Huszonnyolc évvel ezelőtt híre kelt annak, s az amerikai lapok le is közölték ezt a hírt, hogy Madame Clemenceau meghalt.

ÖTVENKÉT MÉRTFÖLDET USZOTT EGY LEÁNY.

BUENOS AIRES, márc. 17. — Anna Gutbrod, a híres argentinai úszó, tegnap befejezte a Paraná folyón lefelé való úszását, ami huszonkét óráig és 47 percig tartott. A leány az 52 mérföldnyire levő Zarate helységől uszott Buenos Airesbe. Anna Gutbrod — megajvítottá Lillian Harrison rekordját, aki csak 21 óra hosszat tudott uszni.

A KATONA NEM TUDJA, HÁNY NŐNEK IS AZ URA.

NEW YORK, N. Y., március 18. — Edward West amerikai katona többnégyesű vádjá alatt került a bíró elé. Három asszony vitatta, hogy West az ő ura.

„Hány felesége van?” — kérdezte a bíró. „Nem, tudom, Your Honor, de hétéfőre majd megpróbálom megállapítani pontosan” — felelte West.

APRILIS 9-ÉN LESZ A KIRÁLYI NASZ.

RÓMA, márc. 17. — Yolanda hercegnőt, az olasz király leányát április 9-én vezeti oltárhoz Calvi Di Bergolo gróf. A polgári szertartás a királyi palota dísztermében lesz, az egyházi meg a királyi palota kápolnájában. Az esküvő napján nem változtatja meg még Milena volt montenegrói királyné halála se. Milena királyné nagyanyja a menyasszonynak.

AGYONLÖTTE KIS ÖCCSÉT JÁTÉK KÖZBEN.

COLUMBUS, O., március 18. — Benson Beckwell öt éves fiúcskát véletlenül agyonlőtt 8 éves bátyja, Eugene. A gyermek apjuk revolverével játszott doztak.

RTOKOK
100 ház, 10 szoba,
hálószoba modern ház, \$3500.00
\$8000.00
Értékünk a rokonokat kihozni.
Pénzkölcsön.
ÉS FIA
Cleveland, Ohio
tehát megbízható cég.

Jos. N. Ackerman
ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS
100-10-12-18 ENGINEERS BLDG.
CLEVELAND, O.
Sambel délután és vasárnap csak este megbeszélésre található.
Phone:
Cvy. Central 333. Bell Main 102.
Lakás Parkmont 1771.

MALING HERMAN
NEMET-MAGYAR ÜGYVÉD.
Elnök az Egyesült Nemzetek.
127 N. DEARBORN STREET
Room 511 CHICAGO, ILL.
Kedv. csütörtök és szombat este
14 W. North Av. Tel. Diversey 6221

PITTSBURGH MGYAR ÜGYVÉD
ARTHUR J. ZEIGER Ügyvéd és
(Egyesült Nemzetek)
Room 14, George Building
126 Fourth Avenue, Pittsburgh, Pa.

CHICAGO MGYAR ÜGYVÉD
Gottlieb Lajos Hites Ügyvéd és
Jogtanácsos.
Eiválal mindenemű ké-
váltó, és bűntető ügyekben. —
Órák naponta este 8-ig.
Szerden délután 5-ig. Vasárnap
delelőtt 10-12-ig. 1972 N. Halsted
Street, az emeleten. — Telefon:
Diversey 8134.

VEGYES.

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St. New York
SELYEM ZÁSZLÓK,
SZALAG ÉS ARANY-
JELVÉNYEK.
Aranyemlékek és mindenemű
egyélti felszerelések gyára.
Szebb munkát készitünk és
olcsóbb árakat szabunk bármí
márnak.
KÉPES ARÉGYEKERT
INGYEN KÜLDÜNK.

Polachek Zoltán
Zemlék, hites szabalmí gyártó
személyesen kezeli magyar feltámasz
gyártó az Alami Szabalmí Hivatal-
nál a DELFAN-
szemlékben
INGYEN KÉPES
KÉPES ARÉGYEKERT
INGYEN KÜLDÜNK.

Patent Co.
520 FIFTH AVE
NEW YORK

Ugyan melegen, derűben, meg azt kell
hinnem, hogy megbáborodott.
Hát nem halt meg?
Amint látja, nem; ahelyett, hogy homfitársai
szokása szerint a hatodik és hetedik borda közé dö-
fött volna, egy kis se magasabbban, vagy alacsonyab-
ban találta beléltmi a kést; ezeket a törvényszéki
urakból különben is nehéz lehet kiszáraztatni a lel-
ket; hanem még az a legvalószínűbb, hogy egy szó
han és igyekszik vele megértetni, hogy volna vala-
mi kérdőznivalója.
Bement utána.
Akar valamit, Bertuccio?
Még előzőleg meg nem volt szives közölni ve-
lem a vendégek számát.
Ah, igaz, elfeledtem.
Hány személyre terítessék?

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirty first year. Published daily by The Szabadság Printing & Publishing Co. (An Ohio Corporation Col. Andrew Cserna, President; B. K. Cserna, Secy-Treas.)

Editor: Cal. ANDREW CSERNA
Alapítóját: Kóhányi Tihámer
Főosztály: E. T. Kóhányi

700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telefonok: Bell, Main 3535, Coy. Central 1231.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre: \$4.00; fél évre: \$2.00. — Külföldre: egész évre \$6.00; fél évre: \$3.00. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year: \$4.00; half year: \$2.00. — Foreign countries: one year: \$6.00; half year: \$3.00. — Cleveland one year: \$6.00; half year: \$3.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

Eastern Office: New York irodánk címe: Room 603 Tribune Bldg, 154 Nassau St., New York
Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

A BAJOR REAKCIÓ.

MINDENESETRE érdekes és feltétlenül meglepő, hogy a német militaristák a fegyverszünet után nem a lengyel korridor miatt ketté osztott Poroszországban, hanem Bajorországban találtak menedéket. Abban a Bajorországban, amelyre a franciák leginkább számítottak, mint olyan eszközre, amelynek segítségével a német egységek fel tudják majd robbantani. Azokban az időkben Németországban mindenütt forradalmak dúltak — ami szinte fizikai törvény biztonságával követi a vesztes háborukat. Poroszországban épen úgy forradalom dühöngött, mint Bajorországban. Az "ujjak" és a reakciók ütköztek meg egymással. Csak hogy, amíg Poroszországban az "ujjaknak" sikerült a Kapp-féle ellenforradalmat teljesen leszerelni, az alatt Bajorországban ez a forradalom véget vetett a szocialistákkal való kooperatív berendezkedésnek.

E forradalom óta a bajor kormány állandóan a reakciók kezében van. A régi separatista tendenciák felütöttek a fejüket Bajorországban. És ezek a tendenciák az ugynevezett Weimari Alkotmány ellen irányultak és irányulnak most is. A Weimari Alkotmány tudvalevőleg a németek egységét forszirozza. A bajorok nagyon szeretik ezt az Alkotmányt körülbelül azon az alapon megtámadni, mint ahogy az amerikai déli államok, a polgárháború előtt feltépték az északiak ellen.

De ugyanakkor, mikor az autonóm jogaik mellett kardoskodnak, szállást adtak olyan militaristáknak, mint Ludendorff tábornok, olyan megrögzött ellenforradalmároknak, mint Ehrhardt kapitány, vagy Escherich erdész, az "Orgesch" megalapítója. És ma úgy áll a helyzet Bajorországban, hogy a keresztény szocialisták, akiket különben mind közönségesen "Fehér Gárdá"-nak neveznek, állandóan zsidó ellenes, francia ellenes és szocialista ellenes tüntetéseket rendeznek, mely tüntetések nem valami ritkán a legvéresebb ösztökélésekkel fejlődnek ki. A Fehér Gárdát Adolf Hitler, egy bécsi származású dekoratív festő vezeti, egy ember, akinek élete legfőbb célja nem az, hogy szép dekoratív képeket fessen, hanem az, hogy Benito Mussolinét minél hübben utánozza.

Érdekes megfigyelni, hogy Bajorország igyekezett megtartani, majdnem teljesen a régi keretű között a konzervatívizmusát. Teljesen római katolikus maradt és agrikulatúrális. Az országot főleg a paraszt nagybirtokosok tartják a kezükben.

Philip Price legutóbb érdekes cikket irt a London Labor Monthly-ban, amelyben a bajor parasztot úgy jellemzi, mint "régi eszméktől egyáltalán nem tágitó, konzervatív embert, aki ma is erősen vallásos, a világot csakis ebből a szemszögből tudja látni és Németországban feltétlenül a gerincét képezi."

Kétségtelen, hogy az általános helyzet azonnal megfordulna Bajorországban, ha az agrikulatúrális nemzeti berendezkedésnek a helyét az ipusztériális foglalna el. Ezt a célt szolgálja többek között a tervezett vett Rajna-Duna vízút kiépítése, ez azonban egyelőre még a jövő zenéje.

Azzal kell a világnak számolnia, ami van. És ami "van", annak kritériuma az, hogy a bajorok egyelőre nemcsak, hogy nem hajlandók ipusztérializálásra hallani, hanem ellenkezőleg, az ipusztériális munkás a szemükben valami vöröses színben jelentkezik. Az ipusztériális munkás sztrájkján az ő szemükben rendesen a hazafiatlansággal, sőt a hazaárulással egyenlő.

Ez az a "milieu", amelyben a Fehér Gárda mélyen gyökerezdik. És ez az egyetlen talaj, ahol a Fehér Gárda gyökeret eresztet. Rathenau meggyilkolása után az Orgesch hivatalosan feloszlatták — valójában azonban sürribben és dúsabban virágzik, mint valaha és mérgeesebb gyümölcsöt terem, mint eddig bármikor.

Ha valami, ez az egy megállapítás épen eléggé bizonyítja, hogy a bajorok milyen állapontot foglalnak el az egész világgal szemben. A Manchester Guardian állandó zsidóüldözésekről számol be és — most az atrocitások egész sorát lehetne felsorakoztatni. S ez utat nem mondhatna, csak az előbbi megállapítást erősíthetné meg.

Ez a bajor reakció. És minél hamarabb hágnak a nyakára, annál jobb.

AMINT MISS ELY ITTHON ELMESÉLI.

OLIVET, Mich., március 18. — Miss Georgia Ely oliveti leány, aki most tért vissza Lengyelországból, ahol misszionárius munkát végzett, azt mondja, hogy a lengyelek körében nemcsak amerikai élelmiszerekre van szükség, de olyanokra is, akik ismerik azoknak használati módját. "Elmentem egy lengyel falu-

Autóbalesetek és halálozások

Sok a szerencsétlenség.

Tizenöt esztendővel ezelőtt az egész New York államban csak 90 ember pusztult el egy egész esztendő alatt autóbalesetek következtében, de azóta az autóbaleset szerencsétlenség száma állandóan nagy mértékben emelkedik minden esztendőben, míg az elmúlt évben elérte már az 1700-at. Hogy fogalmat lehesen alkotni arról, hogy milyen gyorsasággal emelkedett a vezéres autószerencsétlenség száma, csak azt a tény kell tekintetbe venni, hogy az elmúlt évben éppen kétszer annyi szerencsétlenség történt, mint 7 esztendővel ezelőtt és tényleges mennyiségben felülmúlja a New York államban tízfusz, sőt, sőt, számarokosság és paralízisben elhaltak számát együttvéve.

Ha valami borzalmas katasztrófa következtében hirtelen 1700 lélek elpusztulna, az egész ország megdöbbenne és követné, hogy a katasztrófaért számadással tartozó egyneként felelősségre vonják. Ha valami járvány törne ki, amely New York államban 1700 ember halálát okozná, a közönség követelné azonnali intézkedések letételeit a járvány megszüntetésére. Ez történt 1916-ban, amikor az infantile paralízis hirtelen járványos formát vett fel, amelynek New York államban kétszer annyi áldozata volt, mint az 1923-iki autószerencsétlenségeknek. Mirt van az, hogy amíg az előbbi eset nagy konsternációt idéz elő és hatóságok eljárását követelnek, hasznát nem valami olyannak elvezetését jár, aki számotvető és közelítőleg valószínűleg azaz a misztériummal magyarázható meg, amely egy nyújtó körülmény és az a tény nyel, hogy az autószerencsétlenségek rövidesen már egészen közönséges esetekké válnak.

Talán, ha analízisül a mult autószerencsétlenségeit, valami tanulságot vonhatunk le a jövő számára. Az 1923-iki balesetek kimutatása sajnos még nem hozzáférhető, de az 1918-as év szeptember és október hónapban összegyűjtött statisztikai kimutatás némi magyarázattal szolgálhat. Akkoriban a balesetek fele New York államban asztutkés következtében állott elő; háromnegyede a balkeztékékből származott, hogy autóbalesetek járulékos okai az autóbalesetek között különböző más okokból származott. Az autóbaleset által elgázolt legnagyobb része a gyermekek közül került ki.

Az autóbalesetek által elgázoltak közül minden szözből kettő mekkül meg sérült vagy vagy halál nélkül is minden háromból egy mekkül meg az azonnali halálát. Az összeütözött autóbalesetek egyforma esélye van a sérülésre vagy a halálra. A felrobbanó autóbalesetek 10 közül 2 esetben van halálos vagy sérülés nélküli megmenekülés alkalm. Az autóbaleset szerencsétlenségek egy nagy részét a viágytalan vagy könnyelmű hajítás idézi elő.

A helyzet komolyságának hí zonylására elegendő a feuti álmuzstráció. A kérdés az, mit lehet tenni a helyzet orvoslására? Ajánlottak már egy esom törvényt és szabályt, mely helyt azonban keresztülvitelükre került a sor, főmérnöknek ne hűszégek. Valójában a legnagyobb szükség van egy keresztülvitelük törvényre, amely meg határozott kihágásokra köteleket és meghatározott büntetéseket szab ki. Amíg ehhez a mód szerhez nem folyamodnak, addig nagyon kevés remény lehet a jelemték viszonyok javulására.

NÉGY HOLTEST AZ ÜSZKÖS ROMOK ALATT.

EVERETT, Mass., március 18. — Mrs. Cleopatra Karas otthona leégett, a romok alatt megtalálták az anyját, két kis gyermekét és sógorát, Gust Karast holtan. Azt hiszik, hogy valaki meggyilkolta mind a négyet és rájuk gyújtotta a házat.

TUDJA-E ÖN, HOGY

a magyarországi főpostahivatal jelentése szerint naponta 200 pósta csomag érkezik Magyarországra az Egyesült Államokból és hogy ezen csomagok nagy részét nem tudják kézbesíteni, mert hiányosan, rosszul vannak címezve? Tudja-e Ön, hogy ezen csomagok egy része Magyarországra van címezve, dacára annak, hogy a falu, mely a csomagra van írva, már egy másik országhoz tartozik? Tudja-e Ön, hogy nincsen jobb dohány mint a 100% cigarettákban, mely a Murad cigarettákban van?

GONOSZ SZELLEMEK

Az a bizonyos uj betegség A felejtés.

"On nem hisz a gonosz szellemekben. Rendben van. En azonban hiszek. Ha nem hinnék, hogyan tudnám megmagyarázni azt a sok rettenetességet, ami az utóbbi időben velem és hozzátartozóimmal történt."

Mme. Anastasia Souworina, Alexis Souworinnak a lánya beszélt így.

Ez az egész — ugye — úgy kezdődik, mint valami orosz regény. És bátran egy regény alapját képezhetné az a kivonat, amit itt alább nyújtunk az olvasónak.

Alexis Souworin a cári rezsim alatt egyike volt Oroszország egyik befolyásosabb lapszerkesztőinek. Az újságját mindenféle ismerték, olvasták és politikai kérdésekben egyike volt a legnagyobb autoritásoknak. A lánya, Anastasia, színésznő volt — egyike volt Oroszország legkiválóbb tragikáinak és Moszkvában a saját színházában lépett fel.

A fent említett kijelentés után Mme. Souworinja kinosan megfordult a szegényes ágyában, New Yorkban, az East hetvenötödik utcában levő lakásán és rágyújtott egy cigarettára.

"Mennyi mindenünk volt... Elveszíteni mindent, mindent, mikor annyira volt az embernek, átmenni ennyi szenvedésen, keserveen, kínoldáson, vesztélyen, elrugni az embernek maga alól a megszokás talaját, azután átrendülni Amerikába és itt — ezt kápnii!"

Es andorvára nézett szét a szegényes kis szobában. Azután tragikus szünet, majd a nagy szerkesztő lánya, a híres művésznő tragikus mozdulattal a lábára mutat.

A lába el van törve. Gipszben van. A nyoleadik ayenuen keresztül ment a lábán egy villamos. Az ügyvédjei most sürgettek meg épen a bíróságon, hogy tárgyalják már a művésznő kártérítési keresetét, amely százezer dollárt követel a villamos társaságtól.

Igy áll egyelőre Mme. Souworina helyzete. Ez a helyzet nem esabító és nem irigyláreméltó, az bizonyos. Az apja főszerkesztője és tulajdonosa volt a Novoje Vremjanak. Vagyona amerikai penzben megért száz millió dollárt. A lapon kívül egy esom más érdekeltsege volt Oroszországban, olyan érdekeltsegek, amelyek az ország egyik leggazdagabb emberévé tették őt.

Később kezdett nekünk nagyon rosszul menni, mondotta a híres és nagyhatalmu szerkesztő lánya. Kirándulások Egyiptomba, ha nagyon hideg volt és az átrándulások Párisba, ha egy ruha, vagy egy kalap kellett és így tovább. A nagyszerű újságíró lánya már kora ifjusága óta a szinpadra vágyott. Az apja Párisban taníttatta s mikor meg volt róla győződve, hogy a talentumon kívül most már a műveltségre is meg van műveltsége gyakorlásához, egy külön színházat építtetett, a Souworinát.

Mme. Souworinát egyik legnagyobb sikerét a "Fyodor Or" -ban, a fiatal Tolstoj tragédiájában aratta, ahol a cínant játszott. Ugyanezt a darabot a moszkvai Művész Színház is előadja most New Yorkban.

A második forradalom a Souworin vagyont egyetlen viharban elsöpörte. Mme. Souworina most is tovább játszott a színházában, de többet már nem passziból, hanem a kenyérről, azért, mert szükség volt arra, hogy jászék, hogy megéljen valamből. Az apja meghalt és a régi barátok kezdtek elhagyni — a régi történet.

Az új rendszer emberei előtt kezdett nagyon gyanus lenni, amiatt az összeköttetés miatt, amit a régi cári rezsim főembereivel tartott fenn — társaságbeli nő volt és ezt nem tudták a proletárok megbeszárni neki.

Mekkülni kellett tehát. Eljutott először Finnországba, azután Japánba, ahol mint táncosnő kereste meg a nagyok egyáltalán nem mondható kényerét: Japánból elkerült Los Angelesbe. A gyermekeit egy dajka kíséretében egyelőre Japánban hagyta. Ugy számítja, hogy később majd el fogja ezeket is hozatni az Egyesült Államokba.

"A gonosz szellemek!" Ha az ember ennek a szerencsétlen sorsu nőnek a történetét olvassa, valóban hajlandó azt hinni, hogy tényleg vannak gonosz szellemek, amelyek beavatkoznak az emberek életébe.

SOKAT ISZNAK-E MÉG HOLLYWOODON?

Bootleggerek szenzációs vállomása. NEW YORK, N. Y., márc. 18. A prohibíciós ügynökök újabb sikerről számolhatnak be. A mai nap folyamán kijelentették, hogy sikerült több bootleggert valamásra bírniök, akik Hollywoodba szállítanak italokat. Az így szerzett terhelő adatokat a jövő héten vizskít a grand jury elé.

PARSONS, Kans., márc. 18.

James A. Malgrene, az itteni állami epileptikus kórház egyik betege, haldozik az orvosok állítása szerint azért, mert a gyomrából operációs után huszonhét ezüstkanalat távolítottak el.

Dr. B. S. McGinnis, aki a műtétet végrehajtotta, konstalálta, hogy huszonhét ezüstkanal, egy sereg fapálcika és egy biztosító tül van a gyomrában. Az egész vagy másfél fontot nyomott.

Az orvosok szerint hetenként körülbelül egy kanalat nyelt el. Szerintük a természet annyira megkeményítette a nyakhárttyát, hogy a gyomor elbirta a nagy megterhelést.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. S. Cleveland, O. Nem állunk összeköttetésben velek. M. J. Condale, W. Va. Az illeto phojnálnál kérdelődnie. Forduljon az alábbi címre: Keresek Testvérek magyar könyv- és zeneműkereskedése 1464 Third ave. New York City.

S. I. Tiltonville, O. 1907-ben március 31-én volt Husvét vasárnapja. S. J. Rhodes, Mich. Royal Consulate of Roumania New York City. Regina, Sask. Közművelődési általában mindazon tevékenység, melynek célja a tudás, tudományok és művészeteknek, vagy az embernek mint egyéneknek művelése, vagy is kultura szolgálata, a civilizáció fokozása és terjesztése az ismeretek bővítése által.

S. L. Mishawaka, Ind. Ennyire még nem haladt az orvosi tudomány és nem is fog. Csak humoros emlékedés alakjában jelenhetett meg. H. M. Franklin, O. Irjon alábbi címre: Foreign Language Information Service, Hungarian Bureau, 119 West 41 Str., New York City. L. I. Conellagh, Pa. A kivitel engedély, szállítási szabályok és díjak egyre változnak, kérdéseire szülővárosából kaphat csak felvilágosítást. Mindeneetre érdemes kihoztatni.

K. J. Chicago, Ill. Julius 1-én nylik meg az új kvóta. Jó volna új affidavitot hazaküldeni s kérjen újra utlevélet. Junius hóban már kaphat vizumot s az ügynökség útján intézkedjek a hajójegy kiadásáért.

S. S. Omár, W. Va. Mezőkövesd, egri járás, Borsodmegye. S. M. Cleveland, O. Megkapja Keresek Testvérek könyvkereskedésében, 1464 Third ave. New York City. N. J. Leckrone, Pa. Royal Hungarian Consulate General, 7 Morris str., New York City. A. A. Bucyrus, O. Folyamodjék az elnöki titkári hivatalban: Secretary of the President Washington, D. C.

KÉZBESÍTHETLEN LEVELEK. Dacára annak a nagyarányu mozgalomnak, amelyet a postahatóság az Egyesült Államokban a levelek helyes címzése dolgában megindított és állandóan folytat, az elmult karácsonyi ünnepek után mégis több millió karácsonyi üdvözlőkártyát kellett a "Halott levelek hivatalába" küldeni és megsemmisíttetni. Egyedül New York városában 100,000, Chicagóban pedig 71,000 volt a kézbesíthetetlen kártyák száma. A többi nagy amerikai városok hasonló számokkal sorakoznak a kimutatáshoz. A kézbesíthetetlen levelek száma, szemben a legutóbbi megelőző ünneppel, 25 százalékos emelkedést mutat, a postai bevétel emelkedése azonban csak 9.06 százalékos volt.

A karácsonyi kártyák csak legutóbbi esztendőben tartalmazták a feladó címet. Sokat közülük borítékba tesznek és papír pénz mellékelnék hozzájuk és így küldik el. Ezeket a pénzt tartalmazó karácsonyi leveleket a "Halott levelek hivatala" visszaküldi az eredeti továbbító hivatal postamesteréhez azzal az utasítással, hogy kártyázzert igyekezettel kisereljék megállapítani a feladó címet.

Nem semmisítetek meg minden kézbesíthetetlen ünnepi kártyát. A jobb közül sokat kórházakba — különösen gyermek-kórházakba — és menhelyekre küldenek.

Hitelezőid szelid mosolytalva csúnálnak el melletted, mert ok is ástetek már az új betegség és nem ismernek rád, kortársaid nagy része, akikkel együtt lélegzi is utállál, hál Istén elfeledtek rólad és ok is olyanok nékd, mint egy valószínűtlen álom tünő arnyéka, a fehérgyárgató ámulva bocsátán szabadon a szelid fegyvereket, mert nem is sejtet, mert vannak azok sőt börtönben, az ésszerűletek ajtajában az öreg, zsugori boltos jószág mosollyal kínálná nekéd a drágaköveket jäték-szerű, mert elfelejtette már, hogy az emberek éfele semmi. renáló halmikért megszókták gyökölök egymást, a bíró vidám nevetéssel lázra rakná a kómor bünyégi akkát, amelyek egy csöppel sem érdeklék többé és végül, mint egy messi, boldog lélece, kísértene valami régi szerelem, de többé nem tépné halalos, lángjával szíved...

Ó Isteneim, gyógyíts meg bennünket ez új betegséggel!

Szerkesztői üzenetek. K. S. Cleveland, O. Nem állunk összeköttetésben velek. M. J. Condale, W. Va. Az illeto phojnálnál kérdelődnie. Forduljon az alábbi címre: Keresek Testvérek magyar könyv- és zeneműkereskedése 1464 Third ave. New York City.

S. I. Tiltonville, O. 1907-ben március 31-én volt Husvét vasárnapja. S. J. Rhodes, Mich. Royal Consulate of Roumania New York City. Regina, Sask. Közművelődési általában mindazon tevékenység, melynek célja a tudás, tudományok és művészeteknek, vagy az embernek mint egyéneknek művelése, vagy is kultura szolgálata, a civilizáció fokozása és terjesztése az ismeretek bővítése által.

S. L. Mishawaka, Ind. Ennyire még nem haladt az orvosi tudomány és nem is fog. Csak humoros emlékedés alakjában jelenhetett meg. H. M. Franklin, O. Irjon alábbi címre: Foreign Language Information Service, Hungarian Bureau, 119 West 41 Str., New York City. L. I. Conellagh, Pa. A kivitel engedély, szállítási szabályok és díjak egyre változnak, kérdéseire szülővárosából kaphat csak felvilágosítást. Mindeneetre érdemes kihoztatni.

K. J. Chicago, Ill. Julius 1-én nylik meg az új kvóta. Jó volna új affidavitot hazaküldeni s kérjen újra utlevélet. Junius hóban már kaphat vizumot s az ügynökség útján intézkedjek a hajójegy kiadásáért.

S. S. Omár, W. Va. Mezőkövesd, egri járás, Borsodmegye. S. M. Cleveland, O. Megkapja Keresek Testvérek könyvkereskedésében, 1464 Third ave. New York City. N. J. Leckrone, Pa. Royal Hungarian Consulate General, 7 Morris str., New York City. A. A. Bucyrus, O. Folyamodjék az elnöki titkári hivatalban: Secretary of the President Washington, D. C.

ÁPRILIS 12-ig

nálunk elhelyezett betétek április 1-től kamatoznak. Betétek után 4 százalékos kamatot fizetünk. Pénzt postán is beküldheti és betéti-könyvét azonnal elküldjük. Pénzküldés a legolcsóbb árak mellett. Készpénzes ügylek pontos és lelkismeretes elintézése. Hajójegyeket eladunk minden vonalra.

AMERICAN UNION BANK

Főosztály: 10 E. 22nd St. Bankpalotában
Elnök: NÉMETH JÁNOS
1567 2nd Ave. 63rd Street cor. NEW YORK CITY

Sloan's Liniment

MELL HÖLES ELLEN
Sloan's feltéri a gyulladási torlódási állapotot.
Sloan's Liniment — MEGOLJA A FÁJDALMAT! Reuma, horzsolás, megerőltetés, melhülés ellen.
KÉT PERC ALATT KIRABOLTÁK A BANKOT.
ST. LOUIS, Mo., március 18. — A szomszédos Wellstonban hat bandita állított be a State Bankba. A bank nyolc alkalmazottját és három betőjét egy falnak állították s azután vagy 15,000 dollárt öszekapkodva eltávoztak a bankból. Minde két perc alatt történt. A rablók autóból robbantak el.

Kigyógyult gyomor-, hólyag bajból és idegrázkodásból.

Azt mondja Nuga-Tone-nek csodálatos gyógyító ereje van. Szemmi se hasonlítható hozzá.

PIROS, PIROS, PIROS

Háromszor is piros
Piros bort a pohárba —
TILOS, TILOS, TILOS
Más dohányt a pipába
Mint a híres NÉGYES-T
A füstje nem mérges
Próbálja meg még ma
Tovább el ne halassza.

Jó bank: jó barát,

— ez a jelszava a Ruttkay-bankháznak. Lelkismeretesen, pontosan intézzük el a hozzájuk forduló ügyes-bajos dolgait, úgy, mint ahogy egy jóbarát intézi el azt az ügyet, amit rábízunk. Ha valakit ki akar hoztatni az ó-hazából, Ha pénzt akar küldeni, Ha ügyes-bajos dolga van, Ha takarékoskodik akar, forduljon hozzánk bizalommal.

Ruttkay Jenő, bankháza

106 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

Gazdák és kertkedvelők

Ha bő gazdasági termékeket és finom ízű konyhakerti (zöldség) féléket óhajtanak akár eladatra (Marketra), akár saját szükségükre előállítani, Irjanak azonnal a Kállay Testvérekhez

Nagy Képes Árjegyzékünkért, mely

magyar és angol nyelven jelenik meg és legyem küldünk mindenkinek Irjon azonnal az alábbi címre:

Kállay Bros. Co.

Painesville, Ohio.

Ohazai,

nagy kibontási és órák tanácsos. Kérj Mi rendelj el 9-10!

Ohazai,

nagy kibontási és órák tanácsos. Kérj Mi rendelj el 9-10!

Ohazai,

nagy kibontási és órák tanácsos. Kérj Mi rendelj el 9-10!

Ohazai,

nagy kibontási és órák tanácsos. Kérj Mi rendelj el 9-10!

NEMZETKÖZI MUNKA VISZONYOK

BELGIUM:

MEGSZÜNT A RAKODÓMUNKÁSOK SZTRÁJKJA. — Antwerpen rakodó- és parti munkásai, akik hosszabb ideig asztrájkban állottak, a békéltető bizottság által ajánlott kedvező feltételek elfogadása után, az állandó munkát újból megkezdték.

KINA:

BECSUKTAK EGY BRIT CIGARETTA GYÁRAT. — Egy brit cigarettagyárban, Hankow városában, 1800 kínai származású férfi és női munkás asztrájkba lépett, mert a gyárvállalat megtagadta a nagyobb mennyiségű termék munkásoknak ígért borsos fizetését. A gyár vezetői nyilatkozatot bocsátottak ki, amelyben bejelentik az üzem lezárását.

NÉMETORSZÁG:

POGÁRI SÉGÉLY SZERVEZET. — A radikális munkás mozgalmak ellensúlyozására, amelyek valamely nélkülözhetetlen közüzemi üzem, mint gáz, villanyvillagás, vízművek, fémütők, bányák, kőházak, posta és vasút forgalmat érthetnek, megállapították az úgynevezett Pogári Ségély Szervezetet, amely az üzemek állításig képes rendezés és önkéntes munkásokkal álltani a munkaszünetek által érintett közüzemi üzemek ellátását. A Pogári Ségély Szervezet, amely a német belügyminiszterium egy másik szervezete, tagadja, hogy bármilyen értelemben is asztrájkot szervez, hanem az igazgatói állásból csak azokban az esetekben adnak felhatalmazást a szervezethez a kőszervezethez, mely beavatkozásra, ha a közönség érdekeinek és megvédésének szükség megkívánja.

MEXICO:

MEGSZÜNT A VILLAGOS VASUTI SZTRÁJK. — A villamos vasuti asztrájkban meggyezett követelő Mexico City utcáin megindult a részleges villamos forgalom. Állítólag egy heti asztrájk után, a villamos vasuti alkalmazottak teljesen feladták eredeti követeléseiket.

NÉMETALFÖLD:

HATÓSÁGI BÉKÉLTETÉS. — A németalföldi államok alsó kamarája elfogadott egy törvényt, amelynek értelmében a vitás munkaviszony kérdéseket a kormány, mint békéltető és egyeztető bizottság szerepel. A törvény jelenleg a felső kamaránál van megfontolásra és törvényerőre emelés céljából. A törvény elismert egy vitás ipari munkás kérdések békés uton való elintézésére és amennyire lehetséges azoknak teljes kiküszöbölésére.

SVÉDORSZÁG:

SZTRÁJKOK. — A legutóbbi jelentések szerint a papír és vasipari munkások által kezdeményezett asztrájk ezidáig még nem vezetett eredményre és a munkások megtagadták a munkát várható békés elintézésre és a munkások megtagadták a munkát várható békés elintézésre és a munkások megtagadták a munkát várható békés elintézésre.

Aki halálra ítélte el saját magát Üldözik a vakmerő banditákat

Louis Estenavet a bíróság felmenthette, azonban a felkísmerete nem.

AKI MINDIG KATONA. — Weje feltékenysége okozta a tragédiáját.

PARIS, március 18. — Louis Estenave annyira hüség, pontos, szorgalmas hivatalnok volt, annyira mintaképe a katonaság felkísmeretességnek a civilvilágban, hogy a kollégái a polgármester irodájában csak akkor vettek tudomást arról, hogy ő is a világban van, amikor egy szép reggelen a lapokban azt olvasták, hogy megfojtotta a feleségét.

Mindig hallgatag, magabizkos volt, azonban az irodai munkáját mindig pontosan végezte.

Amikor a feleségét megölte, a polgármesternek, szomszédainak négy serege kísérte a bíróságra, hogy elmondja, hogy mellette tanúsított tevényt. Ismerék vagy tizenöt esteztendje. Tudták, hogy a felesége rettentően feltékenységre ok nem volt, hogy Estenave az állandó jelenteket békéltetőre viselte.

A múltja szeplőtelen volt. Biztosra vették, hogy fel fogják menteni. A védőügyvédek már fente a fogát a diadalra. Azonban Estenave katona volt. Önmaga felől csak oly szigorúval intézkedett, mint mások felett. A végső bíróját a saját felkísmerete volt. Ezért egy napon, amikor a vizsgálóbíró maga elé akarta vezetni, azt a jelentést kapta, hogy Estenave meghalt, és hogy levelet írt a gyótt hátra.

„Vétem a törvény ellen” — írja a leveleiben — „és meg kell laknom. A bíróság lehet, hogy felmentett volna, azonban én magam nem mentem fel magamat.”

Mitán a levelet megírta, az élet eme katonája köteleit csinált a lepedőből és arra felkísmeretett magát.

A pajtásai között kivégezték az utasokat, sorsa állították és kirabolták. Erre azután, mint akik jól végezték a dolgukat, elvágattak. Azonban nem abban az irányban, mint azt gondolni lehetett volna, hanem egyenesen Tacoma felé.

Az utjuk felől egyre jöttek a telefonjelentések, hogy mindehítt kirabolták a falvakat. Azonnal megindultak az orjáratok az üldözésekre és biztosra veszik, hogy a vakmerő banda tagjai hamarosan mind kézrekerülnek.

A BECSÜLETES OLASZ MEGTALÁLÓ JUTALMA. — NEW YORK, N. Y., március 18. — Giuseppe Ventimiglia olasz szabó az egyik üzletfelének vasalás végett átvett ruhájában négy darab 1000 dolláros és két darab 500 dolláros talált. Becsületesen visszaadta. „MUCH OBLIGED” — mondotta a gazdag ur, de semmivel se jutalmazta meg a szabót.

EMLÉKEZÉSEK DELCASSÉRÓL

A revanche külügyminisztere.

Si vis pacem, para bellum: ennek a klasszikus mondásnak volt frappáns előfata a európai háború. Sokan a béke biztosítékát látták abban, hogy a európai hatalmak két nagyjából egyformán erős táborra szövetkeztek: és így a két hatalmas csoport egyensúlyban tartotta egymást. Ez a két táborra szakadás lett a háború egyik nagy okává, a másik pedig a fegyverkezés egyre meredekebb tempója. Az európai háború ötvenkét hónapra nyúlása mutatja azt, hogy a két hatalmas tábor valóban kiensúlyozta egymást, de éppen ez vezetett olyan sürdél-sokra és az atmoszférának olyan túlfűtésére, amely nagyon megkönnyítette a háborús zsaratnok fellobbanását.

A két táborra tagozódás, a második szövetségi rendszer kiépülése a hármasszövetséggel szemben rendszerint VII. Edward angol király művének számít. Pedig Európa kettősítésében három embernek van szinte egyformán nagy része: a volt angol királyon kívül Bismarck utódának, Caprivi tábornoknak, és a minap elhunyt Delcassé-nak. Két évtizedig maradt Bismarck a kancellári székben Szedán után és 1871-től 1890 március huszadikáig talán még nehezebb feladatokat oldott meg, és még nagyobb eredményeket ért el, mint 1862 október nyolcadikától, porosz miniszterelnökként és külügyminiszterként kinevezésétől fogva 1871 május tizedikéig, a frankfurti béke aláírásáig. Vagyott konzervatív nehezebb, mint vagyott szerezni, volt szokás mondani már akkor, amikor ez a mondás még nem irt körül egy olyan elemi igazságot, mint ma. Ez a mondás alkalmazható a világpolitikára is: nagyhatalmi állást könnyebb szerezni, mint megtartani.

A porosz határok kiszélesítése, a porosz királyság domináns helyzetének kiépítése a német birodalom lakott területein, és végül a német birodalom egységének összekovácsolása igen nehéz feladat volt. Az egy kis háború után két nagy háborúja volt Poroszországnak: két éven belül, és Bismarck mindig jobban félt a semlegesektől, mint az ellenségektől, mindig arra törekedett, hogy a porosz győzelmeiket minél gyorsabban kövesse a békekötés, mielőtt a semleges nagyhatalmaknak alkalmuk nyílne a beavatkozásra: és kivált az osztrák-porosz háború esetében szinte azt kell mondani, hogy Bismarck az ellenfél szövetségét kereste a semleges hatalmakkal szemben. Szedán másnapján nem a győzelmi mámor volt Bismarck érzése, hanem a nagy aggodalom arra nézve, mit fog hozni a másnap: és miként fogják fogadni a nagy német birodalom szomszédjai. Bismarck nem feledkezett meg arról, hogy az osztrák örökösödési háború eredményei sodorták a készenléti háborúba Nagy Frigyes: és nem feledkezett a revanche, még pedig nem a meggyengült ellenfél revanche-a, hanem az egyik társunk megerősödése által vélt, vagy valóságos érdekeikben sértett nagyhatalmak. Sok zátony és örvény megkerülésével, 1879-ben létrejött a hármasszövetség, de ez nem volt elég garancia Bismarck részére. A kancellár örökök Pétervár felé nézett, és külpolitikájának egyik legfőbb célja volt a francia-orosz közlekedés megelőzése.

Ez állandóan szeme előtt lebegett Bismarcknak már akkor, amikor sem Párisban, sem Péterváron nem foglalkoztak még komolyan a cári birodalom és a francia köztársaság szövetségi viszonyra lépésének lehetőségével. Így jött létre a hármasszövetség mellett a titkos orosz-német hábtiztosítási szerződés, amelyben a két nagyhatalom kölcsönösen kötelezte magát, hogy nem lép ki a semlegesektől a másik ellen, ha háborúra kerülne a sor. A hábtiztosítási szerződés talán nem volt kifogástalanul korrekt lépés az osztrák-magyar monarchiával szemben, hiszen a monarchia elsősorban Oroszországgal szemben keresett támaszt Berlinben, de Bismarck kettős szövetségi rendszere mindenesetre jobb békebiztosíték volt, mint Európa két táborra osztásának politikája.

1890 március huszadikán távozott helyéről Bismarck, és Bismarck bukását nyomom követte a hábtiztosítási szerződés felszámolása. Oroszországnak lett volna hajlandóság a szerződés megújítására, de Caprivi tábornok II. Vilmos utasításához képest az angol orientációt választotta és ez tárgyalatlanná tette a hábtiztosítási szerződést, amellyel Pétervár elsősorban az angol-orosz háború esztére akarta fedezni magát. Akkor, amikor Franciaország és Oroszország között már szorosra szorított a szövetség szála, a német külpolitika számára elsődlegesen fontos célja kellett volna növekednie az angol jóindulat megismerésének. De 1890-ben és 1890 után is egészen a francia-orosz szövetség megpecsételéséig az orosz barátság sokkal fontosabb faktor volt Németország külpolitikai el-

helyezésénél, mint az angol jóindulat, mert Oroszország volt a német birodalom legerősebb szomszédja, és mert a békédal Páris és Pétervár között a francia revanche felélelését jelentette. Az orosz hábtiztosítási szerződés súlyos realitását Caprivi és II. Vilmos feladták az angol barátság délibábjaént, és aztán az angol barátságot is eljátszotta II. Vilmos politikája.

A hábtiztosítási szerződés felbomlása nyitott meg egy olyan hűség, amely módot adott az aktív külpolitikához visszatérésre a Bismarck diplomáciai ügyessége által elszigetelt és neutralizált Franciaországnak. Ötvenegy évvel Bismarck távozása után már a kronstadti kikötőben tett látogatást a francia hajóhad, anélkül, hogy II. Vilmos külpolitikája teljes sulya szerint számot vetett volna ezzel a figyelmeztetéssel. A francia-orosz szövetség létrejött, anélkül, hogy a német diplomácia egyetlen erőteljesebb ellenhuzást tett volna.

Delcassé már készen találta a szövetségi szerződést: és Delcassé külpolitikájának sulypontja, úgy, mint Bismarcké, szintén inkább egy negatívum, mint egy pozitívum. Akármilyen fontos eredmény volt is Delcassé külpolitikájának szempontjából az entente cordiale Angliával, talán nagyobb elismerést érdemel a Dreyfus-pör külügyminisztere a francia történetírásról azért, amiért kritikák években fénken tartotta a revanche-politika minden formáját, nem tartotta elég erős alapnak az orosz szövetséget, és várni akart, mielőtt tudott volna, amíg a kettős entente hármasszövetségésséledett ki. Az orosz szövetség által már levezetőhöz jutott Franciaország, és noha Delcassé külpolitikájának célpontja a revanche volt, Delcassé nem akart eljárnival és nem akart mozdulni addig, amíg az orosz háttérben kívül nem szerezte meg Franciaország számára a angol háttérét is. A diplomáciának szónokéves utjai vannak. Cavour a szárd katonákat Szabasztopol falai alá küldte, a krimiai felszétre, hogy ott harcoljanak — az orosz egységért, és amikor Delcassé visszahívta Maróhand ezredet Fashodától, a Nilus felső folyásától, Franciaország megtette az első nagy lépést Elzász-Lotharingia vissza szerzése felé. Az angol-francia entente létrejövetele és megszilárdulása jelentette Delcassé számára azt a diplomáciai hadállást, amelynek kiépüléséig semminképp nem szabad történnie Németország ellen. Delcassé akarta a revanche-ot, és éppen ezért nem akarta azt, hogy a revanche építésre az alkalmas időpont elérése előtt kerekedjen felül. A nagyentente alapvetője tisztában volt azzal, hogy az 1871-ben történetek csak a türelem tetei jóvá, nem pedig a türelmetlenség: természetesen a tevékeny munkával értékesített, nem a tétlen várakozással töltött türelem. Delcassé hosszú külügyminiszterségének vége ereik az angol-francia entente létrejötté és ettől fogva még egy évtizedbe telet az európai háború kitörése. De Franciaország győzött.

Céklitűzésében szentimentális volt Delcassé külpolitikája, mert Elzász-Lotharingát „értéken felül” kellett megfizetnie Franciaországnak. De ez a külpolitika legalább sikeres vezetett azért, mert a módszerek és az időpont megválasztásánál hüvös, józan és reális volt, nem pedig szentimentális. Az esz-közében szentimentális külpolitika a biztos ut a megsemmisülés felé, mert még az érzés által diktált célt sem lehet másként megvalósítani, mint olyan eszközökkel, amelyek a könyörtelenül rideg értelem vet a precízios mérlegre. A berlini centrummal kialakult hármasszövetség egy ellen párisi centrummal kellett kiépülnie egy másik hármasszövetségnek, és akkor a realpolitika is beszélhetett már a revanche-ról, amely odáig üres jelszó volt, és az összeomlás szelére sodorta volna Franciaországot. A háborúvesztés országának egy módja van a revanche vételére, az, ha erősebb szövetségi rendszert épít maga köré, mint amilyen a győztes országok övéi, mert a revanche-politikának nem lehet az a célja, hogy a háborúvesztés ország kedvezőtlenebb feltételek mellett utjára meg az a küzdelem, amelyet kedvezőbb feltételek mellett veszített el először. Delcassé most azért ünneplik a francia lapok, mert akart revanche-politikat csinálni, és a revanche-politika utjára tét, akkor, amikor már felül kiadul a revanche eszméje. Pedig Delcassének Franciaország szempontjából van egy jóval nagyobb érdeme annál, hogy revanche-politikat csinált, és pedig az, hogy tudott revanche-politikat csinálni, realpolitikai eszközökkel és a realpolitika által követelt türelemmel. Delcassé finanszírozta, teleményesen szötte diplomáciájának pókhálóját, és fékmentartotta a revanche-politika útját addig, amíg nem teljesedett ki ez a pókháló.

KOMMUNISTA VÁDLOTTAK VÉDEKEZÉSE

Egy szövetségi megbízott és egy pinocéno vallomása Foster ellen.

RUTHENBERG BESZÉDE.

Foster és Walsh ügyvéd között-nincsenek eltérések.

ST. JOSEPH, Mich., márc. 18. — A William Z. Foster és a többi kommunista ellen irányuló tárgyalásban ma két érdekes tanu-vallomás hangzott el, amelyekből kiderült, hogy Foster a tavaly augusztusban tartott kommunista konvencióval egyenes összeköttetésben állott s hogy neki is az a programja, amelyet a kommunista vallanak s amely a mai kormányforma megdöntésére törekszik az Egyesült Államokban.

Jakob Spolansky, az igazságügyminiszterium megbízottja, azt a vallomást tette, hogy augusztus huszadikán látta Fostert a kommunista konvención. Mrs. Ethel Mielke, aki egy wovvskili vendéglő pinocéno, ahol a konvenció tartották, ráismert Fosterre, Rose Pastor Stokesra, Rebecca Saekarowra, akik new yorkiak és Ella Reeves Bloorra, aki san franciscói. A három nő ellen ugyanaz a vád, amelyet Foster ellen emeltek.

A nap folyamán az államügyész arra törekedett, hogy megállapítsa a szavahitelességet és eredeti mivoltát azoknak a jegyzeteknek és papiroknak, amelyek a kommunista konvenció a szövetségi hatóságok megbízottai koboztak el.

Hire kelt annak, hogy Foster között és Walsh nevű védőügyvédjé között zűzeltérek me-relltek fel, azonban Foster ép úgy, mint ügyvédjé tagadja ezeket a híreket.

Érdekes nyilatkozatot tett a britmenzi konvenció ügyében Ruthenberg, az amerikai kommunista vezérek egyik legismertebbje.

Munkások állanak vád alatt — mondotta a többi közönség — ezek a vádoltak semmiesetre sem fognak arra törekedni, hogy oly-mód védekezzenek, ami nem felel meg a valóságnak. A tárgyalás alatt ismételtén is azt fogják hangoztatni, hogy igenis részt vettek a konvencióban, viszont kijelentésüket ki fogják egészíteni annak a hangoztatásával, hogy nekik jogukban állott.

Segitse Gyermekeket az Iskolában

A tanítók vizsgálják a növendékek fogait és akik nem tiszták, azokat megfédik. Segítsen a tanítónak, hogy megmátítsa gyermekeit: tisztítsák fogukat minden étkezés után s közvetlenül lefekvés előtt Colgate's Ribbon Dental Cream-mel. Colgate's a biztos, ideális fogtisztító gyermek számára. Orvosok és fogorvosok mindennél ajánlják a Colgate's-t.

ezen a konvenció részt venni. Nekik jogukban állott megvitatni a munkásság helyzetét s olyan kérdéseket tárgyalni, amelyek szoros összefügg sorukkal. Csakis ezt a védelmet semmiképp a kommunista munkások, ismerik más védelmet.

IDEGEK ORGIÁJA A LÉLEK PESTISE

Óriás keletjük van az ideggyógyászati munkáknak.

LOS ANGELES, március 18. — Los Angeles is bele került abba az ideges viharba, amely végigseprti az egész világot. Ezt a vihart két ellentétes áramlat kavarta fel. Az egyik a tulajdonképeni idegesség s másik a túlzott félelem az ideges tünetektől és zavaroktól, amely azután még csak fokozza az idegek eredeti, nyugtalan feszültségét. Valóságos harc dúl az emberek között, hogy olyan könyvekhez juthassanak hozzá, amelyek az idegesség különböző mozzanataival foglalkoznak. „Nem marad meg egyetlen olyan könyv sem a polcokon, amely azzal a tárggyal foglalkozik” — mondta Miss A. Beck a los angelesi városi könyvtár egyik könyvtárosnője. „Ez a felszült érdeklődés

Advertisement for Fries & Schuele Company, featuring a logo and text: LEGUJABB DIVAT NŐI DIVATCKEKKES ÉS NŐI KALAPOK-BÓL. DUPLA felt. Peerless STAMPEKET adunk kedves és esztétikus módon.

Advertisement for bank services: bankháza NEW YORK, N. Y. Includes text about interest rates and services.

Advertisement for Schwabach Bank and other services: Schwabach Bankház, Ohazai, közjegyzői. Includes text about bank services and legal assistance.

Advertisement for a woman's magazine: NE UTÁNOZZÁK A NŐK A FÉRFIAKAT. Egy egyetemi tanár a nőiségről. Includes text about a woman's magazine and a testimonial.

Large advertisement for Murad Cigarettes: MI AKIK KÉSZITJÜK A MURAD CIGARETTÁKAT. Includes an illustration of a man in a turban and a pack of Murad cigarettes.

Advertisement for Bros. Co. in Cleveland, Ohio: Bros. Co. Cleveland, Ohio.

Advertisement for Frank G. Nunn: FRANK G. NUNN. Includes text about a business opportunity.

